

Teoria Automatów i Języków Formalnych

Ćwiczenia 10: Niedeterministyczne maszyny Turinga

dr inż. Marcin Luckner
mluckner@mini.pw.edu.pl

Wydział Matematyki i Nauk Informatycznych

Wersja 1.3
3 marca 2021

Projekt „NERW 2 PW. Nauka – Edukacja – Rozwój – Współpraca” współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Zadanie 10 pn. „Modyfikacja programów studiów na kierunkach prowadzonych przez Wydział Matematyki i Nauk Informacyjnych”, realizowane w ramach projektu „NERW 2 PW. Nauka – Edukacja – Rozwój – Współpraca”, współfinansowanego jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Niedeterministyczna maszyna Turinga

Niedeterministyczna maszyna Turinga różni się od modeli deterministycznych funkcją przejścia δ , która umożliwia przejście do zbioru trójek $\{Q \times \Gamma \times \{L, R\}\}$

$$\delta : Q \times \Gamma \rightarrow \{Q \times \Gamma \times \{L, R\}\}^k$$

Obliczenia niedeterministyczne

- Obliczenia maszyny niedeterministycznej różnią się od modeli deterministycznych w momencie gdy $k > 1$.
- W momencie gdy $k > 1$, powstaje drzewiasta struktura obliczeń, w której każde odgałęzienie oznacza wybranie innego z k przejść.
- Od tego momentu obliczenia są prowadzone równolegle.
- Jeżeli obliczenia w dowolnej gałęzi drzewa doprowadzą do stanu akceptującego, maszyna akceptuje wejście.

Proces odgadywania

- Niedeterminizm wykorzystuje się do odgadywania, że dany symbol, nie wyróżniający się niczym innym, ma szczególne znaczenie dla struktury słowa.
- Przykłady:
  - dzieli słowo na pół
  - nie występują po nim określone symbole.
- W przypadku maszyny deterministycznej nie możemy przeprowadzić takiego zgadywania i musimy sprawdzić, czy symbol rzeczywiście ma poszukiwaną cechę, wprowadzając dodatkowe obliczenia.

Niedeterministyczna maszyna Turinga

Zaprojektuj niedeterministyczną maszynę Turinga akceptującą język słów postaci w^* nad alfabetem $\Sigma = \{T, F\}$.

Idea

- W danym przypadku będziemy musieli zgadnąć w którym momencie rozpoczyna się drugi ciąg w .
- Algorytm przyjmie następującą postać:
  1. Identyfikacja pierwszego symbolu w
  2. Odnalezienie jego kopii w słowie
  3. Odgadnięcie czy jest to początek drugiej kopii w
  4. Porównanie obu kopii w

Funkcja przejścia

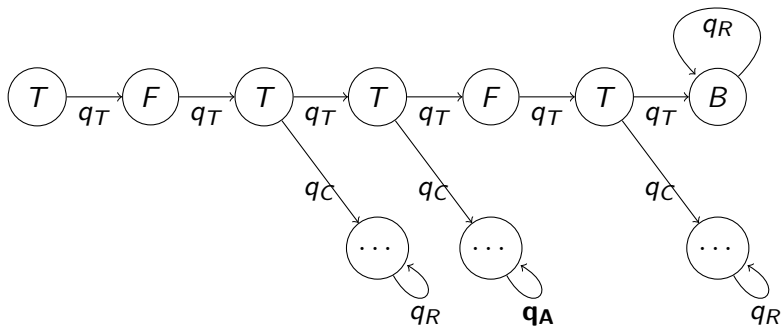
δ	T	F	B	X
q_0	(q_T, B, R)	(q_F, B, R)	q_A	—
q_T	(q_T, T, R)	(q_T, F, R)	q_R	—
	(q_C, X, R)			
q_F	(q_F, T, R)	(q_F, F, R)	q_R	—
		(q_C, X, R)		
q_C	(q_1, X, L)	(q_2, X, L)	q_A	(q_C, X, R)
q_1	(q_1, T, L)	(q_1, F, L)	(q_3, B, R)	(q_1, X, L)
q_2	(q_2, T, L)	(q_2, F, L)	(q_4, B, R)	(q_2, X, L)
q_3	(q_5, B, R)	q_R	q_R	q_R
q_4	q_R	(q_5, B, R)	q_R	q_R
q_5	(q_5, T, R)	(q_5, F, R)	—	(q_C, X, R)

Ostateczny model

$$\begin{aligned} M = (Q = & \{q_0, \dots, q_5, q_A, q_R, q_T, q_F, q_C\}, \\ \Sigma = & \{T, F\}, \\ \Gamma = & \{T, F, X, B\}, \\ & \delta, \\ & q_0, \\ & B, \\ F = & \{q_A\} \\ R = & \{q_R\}) \end{aligned}$$

Obliczenia modelu

Zadania I

1. Zaprojektuj niedeterministyczną maszynę Turinga akceptującą następujące języki
  - 1.1 Język nad alfabetem $\Sigma = \{0, 1\}$ słów postaci $w^R w$, gdzie w^R jest lustrzanym odbiciem w .
  - 1.2 Język łańcuchów jedynek, których długość nie jest liczbą pierwszą.
  - 1.3 Listę liczb binarnych, oddzielonych przecinkami, dla której przynajmniej raz na j -tej pozycji występuje liczba j .